

תוכן עניינים

1	שער א': תום-הלב וחובת ההגינות
1	פרק א': מבוא
21	פרק ב': "תום-לב" - עיקרון על
27	פרק ג': תום-לב סובייקטיבי - תום-לב אובייקטיבי
29	פרק ד': סיכום
33	שער ב': נגזרותיו של עיקרון תום-הלב
33	פרק א': מבוא
35	פרק ב': דיני השתק
35	1. כללי
38	2. השתק שבהבטחה
39	3. השתק שיפוטי
43	פרק ג': התנהלות בלתי-ראויה של הרשות הציבורית
43	1. כללי
44	2. הכלל בדבר איסור על ניגוד עניינים
50	3. מהותו של חוסר תום-הלב בדרך פעולת רשויות ציבוריות
53	פרק ד': עיקרון האשם התורם
55	שער ג': הפרת חובת תום-הלב כעילת תביעה עצמאית
55	פרק א': מבוא
59	פרק ב': עילה עצמאית או לא
	שער ד': תום-הלב - דיני משפחה - דיני ירושה - סוגיות
69	שונות
69	פרק א': ענייני משפחה

1. האב נהג בחוסר תום-לב בהליך וחוסר נקיון כפיים בתביעה שלו. האב נמנע מלהציג את מלוא התמונה העובדתית בנוגע למצבו הכלכלי, אף הפר את החלטות בית-המשפט בעניין צירוף תלושי שכר חרף הזדמנויות שניתנו לו	69
2. בקשה לחיוב המשיבה בהפקדת עירבון - בית-המשפט נדרש להביא בחשבון את מאפייני ההליך המיוחדים מורכבותו, מיהות הצדדים, שיהוי בפתיחת ההליך ומידת תום-הלב בנקיטתו	71
3. זכות התובעים לקבל חזרה את ההלוואה שנתנו ממיטב כספם, עליה מבוססת "זעקת ההגינות" המפורטת בתביעה, קיימת, אולם לא ביחס לנתבעת	74
4. היעדר חוסר תום-לב או גרירת הליכים שלא לצורך - אין כל אינדיקציה להתנהלות בלתי-סבירה מצד היועמ"ש, לא בדרישת מסמכים שאינם רלוונטיים ולא בגרירת הליך מיותרת	78
5. תובענה למזונות קטינים - התובעת פעלה בחוסר תום-לב וטענה כי היא נעדרת הכנסות	80
6. התובע לא רשם את זכויותיו הנטענות ודיווח באיחור לרשויות על העסקה ללא תמורה שקיבל מהמנוח, תוך שכל זאת נעשה בחוסר תום-לב ובזיוף	82
7. התנגדות הנתבעת להשכיר את הדירה בנימוק שהדירה מפוצלת באופן בלתי-חוקי, נגועה בחוסר תום-לב	84
8. כתב התביעה מפר את חובת תום-הלב כאשר התובע מנצל באופן ציני את מותה של המנוחה, כקרדום לחפור בו ולהביא לשינוי זכויות הנתבע, בניגוד להוראות צוואתה המפורשת של המנוחה	86
9. המשיב מתנער מהחוזה בחוסר תום-לב וקיים מעשה בית דין, השתק ומניעות שעה שהעניין המשפטי הוכרע זה מכבר ומדובר בשימוש לרעה בהליך המשפטי בניגוד לתקנות סדר הדין האזרחי	88

10. שיתוף הודעת האחות על-ידי האח בקבוצה המשפחתית - מעשה שנעשה בתום-לב.....	89
11. עתירת האם להחליף את האפוטרופה לדין - האפוטרופה לדין פעלה בתום-לב, מתוך ראיית טובת הקטין	91
12. הליכי הוצאה לפועל למימוש זכות מכוח פסק-דין, ובכלל זה פתיחת תיק ההוצאה לפועל וניהול ההליכים בו, כפופים אף הם לתחולתו של עיקרון תום-הלב ועל רשם ההוצאה לפועל מוטלות החובה והסמכות לבחון האם התנהלו הצדדים בהליכי ההוצאה לפועל בתום-לב.....	92
13. התנהלות האיש, למצער החל ממועד חתימת בני הזוג על הסכם הממון, נעדרת תום-לב וחרגה מהנאמנות הנדרשת בין בני זוג במישור הכלכלי. עולה כי האיש עשה כל העולה על רוחו בכספים המשותפים לצדדים	94
14. החלטת המשיב להפסיק תשלומים שוטפים לצדדים שלישיים, ביחס להלוואות שאין מחלוקת כי הן הלוואות משותפות, היא תמוהה ויש בה כדי ללמד על חוסר תום-לב ועל ניסיון להכניע את המבקשת להסכים להצעות הפשרה שהוא הציע והיא לא קיבלה. מדובר בשימוש לרעה בהליכים משפטיים ובית-המשפט לא יתן לכך יד	97
15. האיש הפר את חובת תום-הלב בכך שהסתיר מידע מהותי ופעל בניגוד לעקרונות תום-הלב והגילוי המלא והכל בזמן שהאישה נתנה בו את אמונה כי יציג לה את התמונה בכללותה, אך הוא לא עשה כן ..	100
16. עסקת המתנה הסתיימה ברישום אולם נקבע כי בנסיבות מסויימות ניתן להורות על ביטול מתנה בשל התנהגות מחפירה גם אם הושלמה ברישום, וזאת מכח דיני תום-הלב	102
17. התנהלות האב כלפיה האם וכלפי הקטינים בתקופת הנישואין ולאחריה : ביחס לזמני השהות, האם טענה כי האב עמד על חלוקת זמני שהות שווה בחוסר תום-לב, ממניעים טקטיים	105

18. תביעת אב לביטול חיובו במזונות - האב פועל בחוסר תום-לב ומסתיר מידע מהותי לגבי מצבו הכלכלי.....	106
19. חוסר תום-לב הדדי.....	108
20. תחולת חוק תרומת ביציות, התש"ע-2010 וחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996 וניסיון המשיבה לגזור על עניינן של המבקשות.....	111
21. המשיבה נמנעת מלקיים החלטות שיפוטיות שניתנו בהליכים שונים בשלושה גלגולים. בנוסף, פעולותיה נגועות בחוסר תום-לב וגם הגשת תביעה זו הינה פעולה שמצופה היה להימנע ממנה.....	113
22. תום-לב ואיזון אינטרסים.....	114
23. ביצוע מחטף בחוסר תום-לב.....	116
24. חובת קיום הסכמים בתום-לב.....	119
25. טענת התובעים כיום, כי על-אף שלא השתתפו מעולם במימון הדירה (שהרי גם לטענתם היתה זו אימם אשר סייעה בסכום לא ידוע ברכישת הדירה), ועל-אף שלא סייעו לאחותם, הנתבעת, במימון הסכם הפרשה, הם זכאים כיום לזכויות בדירה מכוח התחייבות בעל-פה - היא כשלעצמה נגועה בחוסר תום-לב ובחוסר הגינות מצד התובעים.....	124
26. מינוי אקטואר לצורך עריכת חוות-דעת בעניינים הרכשיים של הצדדים.....	127
27. כותרת התביעה היא "... לשינוי והגדלת סכום המזונות" - מה שתורם אף הוא לשלילת הטענה של פגם ברצון. טוב לה לטענה זו שלא נטענה כלל שכן היא גובלת בחוסר תום-לב.....	130
28. מקום בו המבקש אינו משלם את הסכום שנפסק, יש בו כדי ללמד על חוסר תום-לב מצידו.....	131

29. האם לבית-המשפט סמכות עניינית לדון בתביעתו של התובע, כנגד חמיו לשעבר, ששימש אפוטרופוס על גופו ורכושו, בין השנים 2008 ועד 2017 והאם מדובר בתביעה "לפי חוק הכשרות המשפטית".....	133
30. האם באי-הגשת המסמכים לאורך תקופה של למעלה מחצי שנה יש לראות התנהגות המקיימת את עקרונות תקנות סדר הדין וחובת תום-הלב?.....	135
31. המבקש לא הצהיר במפורש מניעיו, אלא הדבר עולה במשתמע מהמכתב שהציג. התנהלות זו של המבקש, לרבות הסתירות בין הצהרותיו, יש בה כדי להעיד על חוסר תום-לב.....	136
32. התנהלותה הכלכלית של המבקשת מהווה הפרה בוטה של עקרון תום-הלב ושל חובת ההגינות והנאמנות בין בני זוג. לשיטת המשיב המבקשת מנהלת אורח חיים ראוותני ובזבזני, תוך שימוש בכספים המשותפים לצרכיה האישיים.....	137
33. על המבקש להפחתת מזונות לפעול בתום-לב, בשקיפות מלאה ובגילוי של כל הכנסותיו.....	139
34. האם מדובר בתביעה בחוסר תום-לב תוך כדי ניסיון להתעשר על גבי האב?.....	141
35. במקרקעין שאינם ניתנים לחלוקה בעין, או אם חלוקה בעין תגרום הפסד ניכר לשותפים, פירוק השיתוף יעשה בדרך מכר וחלוקת התמורה. אמנם קיימים חריגים לעקרון על זה, כגון קיומה של תניה מוסכמת המגבילה פירוק שיתוף, חוסר תום-לב או שימוש לרעה בזכות ועוד, אך הנטל להוכיח כי מתקיימת עילה לעיכוב פירוק השיתוף מוטל על העותר לכך.....	143

36.	בית-המשפט מתח ביקורת קשה, לאורך כל ההליך, על ב"כ האשל"א והתנהלותו בראי טובת האשל"א. מהתנהלות עו"ד אבוש עלה ריח חריף של ניצול, חוסר תום-לב ונטיעת תקוות שווא באשל"א באשר לאפשרות כי יטוס לחו"ל ללא ליווי.....	145.
37.	על המבקש לשנות את גובה המזונות, לפעול בתום-לב ולגלות את מלוא האינפורמציה והמסמכים הנוגעים לטענותיו שאירע שינוי נסיבות מהותי המצדיק את הפחתת המזונות.....	149.
38.	כתב הגנה שהוגש על-ידי הנאמנת, כלל טענות סף, מסוג התיישנות ולחילופין שיהוי ניכר, חוסר תום-לב, ניסיון להציג מצג שווא וניצול לרעה של ההלכים והכל על-מנת להתחמק מתשלומים לנושים.....	151.
39.	היה על עו"ד וכניש להודיע לב"כ התובעת ולבית-המשפט בסמיכות לקבלת כתב התביעה שאינו הנמען הנכון ואינו מייצג את התובע בהליך דן, אך, כאמור, הדבר לא בוצע.....	153.
40.	התנהלות התובעת מלבד העובדה שהיא מלמדת על היעדר אמינות, נגועה בחוסר תום-לב של ממש.....	155.
41.	התובעת בחרה להתעלם מקיומו של פסק-הדין ולא להביאו בפני רשמת ההוצא לפועל ובית-המשפט, עת עתרה לגבות מזונות עבר ומדובר בהתנהגות שנעשתה בחוסר תום-לב, שכן היה על התובעת להציג פסק-הדין שהורה על הפסקת המזונות ולהציגו בפני בית-משפט וכן בפני רשמת ההוצאה לפועל.....	157.
42.	מאחר והליכי הכינוס אינם כפופים לדיני המכרזים, יש לכונסי הנכסים גמישות בדרך ניהול ההתמחרות, ובלבד שישמרו על הגינות ותום-לב.....	160.
43.	בשים-לב לדרישה כי בעל דין בכלל וכזה שמבקש סעד בפרט, יבוא לבית-המשפט בידיים נקיות ובתום-לב, בית-המשפט לא להתעלם מהתנהלות התובע.....	166.

44. התביעה הוגשה בחוסר תום-לב ותוך ניסיון להשיג יתרון טקטי בהליכי חדל"פ. נטען כי הנתבעת משלמת לבדה את תשלומי המשכנתא בעוד התובע מתחמק מחובותיו ומותירה להתמודד לבדה עם החובות הרבים שיצר.....	167
45. האב מנהיג "טרור משפטי" כנגד האם, מגיש כתבי תביעה כיד הדמיון הטובה עליו, משתלח בבית-המשפט, מקניט, מדבר סרה והכל תוך ניצול ציני וחוסר תום-לב של זכות הגישה לערכאות.....	169
46. צירוף נתבעת 1 כנתבעת, נעשה על בסיס הטענה כי נתבעת 1 עשתה יד אחת, בקנוניה ובחוסר תום-לב, על-מנת להציג לתובע מצג לפיו נתבעת 2 מייצגת את שני הצדדים ושמורת על האינטרסים שלו. טענות אלו אינן סכסוך בתוך המשפחה.....	172
47. ביטול מתנה - שיקולי צדק, הגינות ותום-לב אינם יכולים להתיישב עם העובדה שבת המקבלת מתנה מפנה עורף לאימה, מכה אותה, מכנה אותה בכינוי גנאי ואינה מכבדת אותה.....	174
48. האם התנגדה לעתירת האב להפחתת דמי מזונות הקטינה ג', שעה שלטענתה מדובר בתביעה שהוגשה בחוסר תום-לב וכחלק ממאבקו של האב באם.....	175
49. מי שאינו משלם מזונות ילדו הקטין, צובר חוב מזונות ללא כוונה לסלקו ומתעלם למעשה מקיומו של הקטין, לא יהיה רשאי לעתור בפני בית-המשפט להפחתת סכום המזונות שאותו אינו משלם ממילא.....	177
50. השתמטות התובעת מלגלות פרט רכושי כלשהו אודותיה ותביעתה לחלק רק את נכסי הנתבע, אינה תובענה בתום-לב על-פיו היא מחוייבת מלשון התקנות (פרק עקרונות היסוד), גם מכוח הפסיקה.....	178
51. טענתה של המשיבה על הסכמה למיונים בחנוכה 2024 בלבד, נחזית להיות נגועה בחוסר תום-לב.....	179

52. על בית-המשפט לנהוג במשנה זהירות בבואו לבחון שינוי זמני של שיעור המזונות על רקע הגשת תביעה לשינוי קבוע והדבר מקבל משנה תוקף ביחס לתביעה להפחתת מזונות.....	182
53. מדובר במקרה מובהק של ניצול ושימוש לרעה בכספי התובעת, בידיעה ובכוונה תחילה.....	183
54. האם יש לפסול את המומחית שמונתה על-ידי בית-המשפט ובהתאם את חוות-דעת שהוגשו מטעמה, עת התנהלה בחוסר תום-לב, יושרה וניטרליות?.....	185
55. התביעה לא היתה צריכה להיות מוגשת מלכתחילה והינה כל כולה, ניסיון חסר תום-לב להתעשר שלא כדין.....	187
56. סרבנות גט עשויה להצמיח חבות (של סרבן הגט) לפצות את בן זוגו (מסורב הגט), אף מכוח דיני החוזים ועקרון תום-הלב, החולש על כלל היחסים בין בני האדם, וכל שכן בין בני זוג, אשר לאור חוזה הנישואין שכרתו ביניהם והקרבה המיוחדת ביניהם מחוייבים לנהוג האחד כלפי רעהו בכבוד, בהגינות ובתום-לב. נקבע, כי ככל זכות, אף בזכות שלא לתת גט, יש להשתמש בתום-לב.....	189
57. בניגוד לטענת האב, לא פעלה האם החוסרת תום-לב, עת פנתה לפעול לגביית רכיב המזונות בגובה שליש בעניינו של הבן ל.....	191
58. בבואו של בית-המשפט לבחון בקשה להפחתת מזונות שומה עליו לבחון האם הוגשה בתום-לב.....	193
59. על בית-המשפט לנהוג בזהירות בעת החלת עקרון תום-הלב על פעולות משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם נובעים מחוזה על-מנת לשמור על יציבות משפטית, אך קיימים מקרים בהם חוסר תום-הלב זועק והמסקנה כי האדם פעל שלא ביושר, שלא בהגינות ושלא על-פי חובות הנאמנות או שלא על-פי סטנדרטים הערכיים הראויים - היא חד-משמעית.....	197

60. זכותו של אחד מבני הזוג לדרוש דמי שימוש או שכר דירה ראוי מבן הזוג שעושה שימוש בנכס מגורים, מתוקף עקרון תום-הלב ושיקולי צדק.....	200
61. על בעלי הדין לנהל ההליך בקלפים גלויים ולא להפתיע בדיון ככלל ובבית-משפט לענייני משפחה בפרט.....	205
62. צורפו אסמכתאות בודדות, מרביתן בקשר להוצאות שהוצאו בסמוך להגשת התביעה, שאינן תומכות לכאורה בטענה על רמת חיים גבוהה מאוד, יש ספק האם זהו המקרה שבו ברור כי ללא "עזרה ראשונה" של המשיב לא תוכל המבקשת להתקיים ולעומת-זאת מתעורר החשש להתנהלות חסרת תום-לב מצד המבקשת.....	206
63. תביעה לביטול הסכם - העובדה שהתובעת הקדימה והגישה תביעה רכושית, מבלי להזכיר את הסכם הממון, מעידה על חוסר תום-לב ויש לזקוף זאת לחובתה.....	207
64. מי שנוהג בחוסר תום-לב הוא התובע - כל מהותה של התביעה היא מערכת התובנות העצמית של התובע וההחלטות שלו כיצד לפעול ועל-פי התובנה שלו וכך "גמלה בלבו" ההחלטה על המתנה.....	209
65. בגדר השיקולים הנשקלים על-ידי בית-המשפט לעניין מתן סעד זמני, יש לשקול גם את תום-ליבו של מבקש הסעד.....	212
66. על בית-המשפט לבחון שני שיקולים עיקריים - האחד, סיכויי התביעה, קרי, האם יש ראיות מספקות לכאורה לקיום עילת תביעה, והשני - מאזן הנוחות וההכבדה על ביצוע פסק-הדין. כן על בית-המשפט לבחון את המידתיות שבסעד המבוקש ואת תום-הלב, לרבות שיהוי.....	216
67. בקשה לביטול צווי עיקול זמניים ותום-הלב.....	216
68. בקשה לצו מניעה זמני לפיו לא תיעשה כל דיספוזיציה בזכויות בנחלה.....	238

פרק ב': ענייני ירושה..... 249

1. האם ניתן להחיל את עיקרון תום-הלב על דיני ההסתלקות? 249
2. שאלת תום-הלב - האם אין התובעת מנסה, ושלא כדין, להנות הן מן הצוואה והן מן השיתוף 264
3. התנהלות המתנגד לצוואה, מעלה ספקות באשר לתום-ליבו 269
4. בהתאם להלכה הפסוקה הנוגעת לפסילת חוות-דעת מומחה, רק במקרים חמורים וחריגים מאוד בהם המומחה פעל בחוסר תום-לב או שנפל פגם היורד לשורשו של עניין באופן עריכת חוות-הדעת עלול לגרום לעיוות דין 270
5. ביטול צו קיום צוואה - התנהלותו חסרת תום-הלב של התובע באה לידי ביטוי אף בעובדה, כי מכלל 18 הזוכים על-פי צוואת המנוח, בחר התובע להגיש את הבקשה לצו קיום כנגד הנתבע בלבד 272
6. טענת המתנגד להשפעה בלתי-הוגנת אינה נתמכת בתשתית עובדתית וראייתית. המנוח היה עצמאי בהחלטותיו והביע את רצונו באופן ברור. טענת המתנגד להיעדר כשירות המנוח לחתום על מסמך סיכום הפגישה המשפחתית, אך לא על הצוואה, אינה הגיונית וחסרת תום-לב 274
7. מדובר בהתנגדות שהוגשה ללא ביסוס משפטי, עובדתי וראייתי. הבקשה היא מסע דייג ועל-כן מבקשי התיקון מעלים טענות מן היקב ומן הגורן. הבקשה הוגשה בחוסר תום-לב תוך פגיעה בזכויות הדיוניות 277
8. הנתבע הסתלק מחלקו בעזבון המנוחה לטובת אחיו, טרם חלוקת העזבון. מתוך כך יש לבחון את נסיבות ההסתלקות, האם עולה לכדי חוסר תום-לב? 280
9. רכיבי תום-הלב והשיהוי הקבועים בהוראת תקנה 95(ד)(3) לתקנות 282

10. בית-משפט נדרש לבצע איזון בין זכותו של המצווה להגשמת רצונו לבין זכות הגישה לערכאות לנהנה, ולתת את המשקל המתאים לכל זכות במקרה הקונקרטי. כך עולה כי התנהלותו של הנהנה הנובעת מעילה סבירה ובתום-לב מתגברת בנסיבות העניין על רצונו של המוריש למנוע פניה לערכאות נגד הצוואה 284.
11. מה דינו של סעיף בצוואה משותפת לפיו שינויה של הצוואה האמורה ייעשה רק על-ידי שני הצדדים? 287.